

1. útgáfa / 20.05.2008

Öryggisblað (MSDS)

skv. reglugerð UST nr. 1027/2005

1. Heiti efnis/efnavöru og upplýsingar um framleiðanda/innflytjanda/seljanda**Vöruheiti:** **KLÓR 15% (Natríumhypóklórít)****Söluaðili:** **Skeljungur hf.**Hólmaslóð 8
101 Reykjavík**Sími:** 444 3000**Bréfsími:** 444 3001**Netfang:** skeljungur@skeljungur.is**Veffang:** www.skeljungur.is*Eitrunarmiðstöð LSH veitir upplýsingar allan sólarhringinn um viðbrögð við slysum með hættuleg efni. Sími 543 2222. Símanúmer neyðarlínunnar er 112.***2. Samsetning / upplýsingar um innihald**

Innihaldsefni	CAS-nr.	EINECS-nr.	Merki	H-setningar	Styrkur
Natríumhypóklórít	7681-52-9	231-668-3	C	31-34	≥15%

*Sjá texta H-setninga og heiti varnarmarkja innihaldsefna í 16. lið.**Sjá flokkun efnisins í 3. og 15. lið og H- og V-setningar þess í 15. lið.***3. Hættuflokkun****Fólk:**

Efnið telst varasamt fólk skv. reglugerð nr. 236/1990 með síðari breytingum.

Myndar eitraða lofttegund í snertingu við sýru.

Ætandi.

*Sjá einnig 11. og 15. lið.***Umhverfi:**

Efnið flokkast ekki sem hættulegt umhverfinu (N) skv. reglugerð nr. 236/1990 með síðari breytingum.

Efnið telst ekki varasamt umhverfinu skv. reglugerð nr. 236/1990 með síðari breytingum.

*Sjá einnig 12. lið.***4. Skyndihjálp****Almennt:***Öryggisblað skal ætíð vera tiltækt á vinnustað.**Ef grunur um heilsutjón eða krankleika vaknar leitið þá strax læknis.**Tryggið eigið öryggi við hjálparstörf.**Sé sá slasaði meðvitundarlaus; leggið hann í læsta hliðarlegu og leitið strax læknis.**Reynið aldrei að koma nokkru ofan í meðvitundarlaust fólk!**Hafið í huga að hættulegt getur verið að veita blástursaðferð ef efnið er eitrað, hættulegt við inntöku eða ætandi.**Sýnið lækni öryggisblað.***Innöndun:**

Tryggið ferskt loft.

Haldið hita á þeim slasaða og látið hann hvílast.

Leitið strax læknis.

Snerting við augu:

Fjarlægjið linsur ef við á. Skolið strax með miklu af vatni í a.m.k. 15 mín. og haldið auganu vel opnu á meðan.

Leitið strax læknis.

Snerting við húð:

Þvoið strax vel með sápu og miklu af vatni - Fjarlægið strax fatnað sem komist hefur í snertingu við efnið. Leitið lækni sár myndast eða verði viðvarandi ertingar vart (t.d. roði í húð). Ætisar verða að meðhöndlast af lækni.

Inntaka:

Skolið strax munn með miklu vatni, drekkið mikið vatn á eftir. Framkallið EKKI uppköst. Hafið strax samband við lækni.

5. Viðbrögð við eldsvoða**Æskileg/nauðsynleg viðbrögð við eldsvoða:**

Fjarlægið umbúðir af eldstað sé slíkt mögulegt - ef ekki, kælið með vatnsúða. Gætið þess að efni frá slökkvistarfi og mengað vatn berist ekki í niðurföll, grunnvatn eða jarðveg. Hreinsið upp efni frá slökkvistarfi og mengað vatn skv. 6. lið og fargið skv. 13. lið.

Viðeigandi slökkviefni:

Val á slökkviefni fer eftir eðli og umfangi eldsvoðans. Öll slökkviefni eru leyfð.

Slökkviefni sem af öryggisástæðum má ekki nota:

Fer eftir eðli og umfangi eldsvoðans - Ekki er þekkt að efnið setji kröfur þar um.

Sérstök hættu vegna efnisins eða efna sem myndast við bruna:

Forðist innöndun reyks. Efnið brennur ekki, en er eldnærandi (efnið er oxunarmiðill). Ekki er hægt að útiloka myndun eitraðra lofttegunda við hitaniðurbrot (pýrólysu) efnisins.

Persónulegur hlífðarbúnaður:

Notkun hlífðarbúnaðar fer eftir eðli og umfangi eldsvoðans. Slökkviliðsmenn sem eiga á hættu að anda að sér reyk eða lofttegundum frá brunanum skulu nota fersklöftsgrímu (SCBA).

6. Viðbrögð við efnaleka

Sjá 8. lið fyrir takmörkun áverkunar og notkun persónuhlífa og 13. lið fyrir förgun.

Tilkynningar:

Berist efni á einhvern hátt í umhverfið skal tilkynna það viðeigandi yfirvöldum, s.s. lögreglu, slökkviliði og heilbrigðiseftirliti.

Til verndar fólki:

Haldið fólki fjarri. Tryggið góða loftræstingu. Notið viðeigandi hlífðarfatnað.

Til verndar umhverfi:

Stöðvið útbreiðslu efnis sem lekið hefur niður. Komið í veg fyrir að efnið berist í niðurföll, sjó/vatn, grunnvatn eða jarðveg.

Aðferðir við hreinsun:

Hreinsið upp með óbrennanlegu ísogsefni, s.s. mold, sandi, kísilgúr eða sambærilegu efni. Mokið upp og komið fyrir í merktu íláti. Fargið eins og fram kemur í 13. lið. Skolið svæðið ítarlega með miklu vatni að hreinsun lokinni.

7. Meðhöndlun og geymsla**Meðhöndlun:**Öryggi fólks við meðhöndlun:

Sjá 6. lið. Tryggið góða loftræstingu. Notið viðeigandi persónuhlífar og takið mið af mengunarmörkum (sjá 8. lið). Fylgið notkunarleiðbeiningum. Neysla/geymsla mat- og drykkjarvara auk reykinga er óheimil í vinnurými. Forðist innöndun sem og alla snertingu efnisins við augu og húð. Viðhafið góðar venjur og hreinlæti við meðhöndlun efnavara. Opnið umbúðir varlega, yfirþrýstingur getur myndast í lokuðum umbúðun. Hætta á slettum. Varnir vegna eld- og/eða sprengihættu: Verndið fyrir hita og beinu sólarljósi.

Til varnar umhverfi:
Hellið ekki í niðurföll.

Geymsla:

Almennt:

Geymið umbúðir vel lokaðar.

Geymið fjarri íkveikjuvöldum.

Efni geymt með öðrum efnum:

Sjá 10. lið.

Geymið ekki með matvælum.

Geymið fjarri eldfimum efnum.

Geymið fjarri sterkum sýrum.

Sérstakar geymsluaðstæður:

Sjá 9. og 10. lið.

Geymið á þurrum, svölum og vel loftræstum stað.

8. Takmörkun áverkunar / persónuhlífar

Tryggið góða loftræstingu annað hvort með staðbundnu útsogi eða almennri loftræstingu.

Engin mengunarmörk hafa verið skilgreind fyrir efnið eða innihaldsefni þess.

Persónuhlífar:

Til hlífðar öndunarfærum:

Sé loftræsting ekki nægjanleg skal nota viðurkenndar öndunargrímur. Síugerð B.

Til hlífðar höndum:

Notið hlífðarhanska úr gúmmí eða PVC.

Mælt er með notkun húðverndandi handáburðar (berið á áður en vinna hefst).

Kannið þol hlífðarhanska áður en þeir eru notaðir í fyrsta skipti.

Athugið að ítarlegar prófanir hafa ekki farið fram á þoli hlífðarhanska gagnvart efninu.

Valið byggir á bestu þekkingu og upplýsingum um innihaldsefni og upplýsingum framleiðanda hlífðarhanska.

Til hlífðar augum:

Þétt hlífðargleraugu með hliðarvörn til varnar slettum, eða andlitshlíf.

Til hlífðar húð:

Verndandi vinnufatnaður.

Tæknilegar ráðstafanir:

Augnskol og neyðarsturta.

9. Eðlis- og efnafræðilegir eiginleikar

Almennar upplýsingar:

Form:	Vökvi
Litur:	Gulur
Lykt:	Klór
pH óþynnt:	>12
Bræðslumark:	<-16°C
Gufuþrýstingur við 20°C:	20 mbar
Eðlisþyngd við 20°C:	1,20-1,23 g/cm ³
Seigja við 20°C:	2,65 mPa.s
Leysanleiki:	
Vatn:	Leysist að fullu

10. Stöðugleiki og hvarfgirni

Aðstæður sem skal forðast:

Sjá 7. lið.

Hitun veldur hættu á að þrýstingur myndist í lokuðum umbúðum, hitaniðurbrot verður fari hiti yfir 40°C.

Forðist hita og beint sólarljós.

Efni sem skal varast:

Sjá 7. lið.

forðist snertingu við málma.

Sterkir afoxunarmiðlar, sterkar sýrur.

Haldið fjarri brennanlegum efnum.

Varasöm niðurbrotsefni:

Sjá 5. lið.

Eitraðar lofttegundir geta myndast í snertingu við sýrur og málma. Einnig í snertingu við ammóníak og saltpétursýru. Eitruð sýanöt geta myndast komist efnið í snertingu við sýaníðlausnir.

11. Eiturfræðilegar upplýsingar

Efnið telst varasamt fólki skv. reglugerð nr. 236/1990 með síðari breytingum.

Engar upplýsingar liggja fyrir um eiturfræðileg áhrif efnisins, en eftirfarandi upplýsingar byggja á þekkingu á innihaldsefnum þess.

Bráð/síðbúin eituráhrif: Innöndun:

Innöndun svífúða í miklum styrk getur valdið mikilli ertingu í lungum og öndunarvegi. Getur valdið bjúg í lungum.

Snerting við augu:

Ætandi. Slettur í augu geta valdið varanlegum skaða og hættu á blindu.

Snerting við húð:

Ætandi í snertingu við húð.

Inntaka:

Ætandi. Lítið magn getur valsið alvarlegum skaða.

Bráð eituráhrif innihaldsefna:**Natríumhypóklóríð:**

LD50	Inntaka, rotta: > 1200 mg/kg
LD50	Gegnum húð, kanína: > 10000 mg/kg
LC50	Innöndun,rotta: >10,5 mg/kg

Langtímaáhrif: Ofnæmi:

Engin dæmi eru þekkt um að efnið hafi valdið ofnæmi.

Krabbamein:

Veldur ekki krabbameini (engar vísbendingar eru um að efnið geti valdið krabbameini).

Stökkbreytingar:

Engin dæmi þekkt um að efnið geti valdið stökkbreytingum.

Æxlun:

Engin dæmi þekkt um að efnið hafi neikvæð áhrif á frjósemi eða fóstur.

12. Hættur gagnvart umhverfi

Efnið flokkast ekki sem hættulegt umhverfinu (N) skv. reglugerð nr. 236/1990 með síðari breytingum.

Efnið telst ekki varasamt umhverfinu skv. reglugerð nr. 236/1990 með síðari breytingum.

Engar upplýsingar liggja fyrir um umhverfisáhrif efnisins.

Látið efnið ekki berast í niðurföll eða menga vatn/sjó.

Umhverfiseituráhrif:

Skaðlegt vatnalífverum, getur haft skaðleg langtímaáhrif á lífríki í vatni.

Mikið magn getur valdið hækkan á pH-gildi frárennslis - Vatnslausnir af efninu eru sterk basískar.

Hreifanleiki:

Efnið leysist í vatni og getur borist í set.

Bráð eituráhrif í vatni:**Natríumhypóklóríð:**

Fiskur	LC50 (96 klst.): 6-32 mg/L
Þörungar	EC50 (48 klst.): 0,4 mg/L
Halafló	IC50 (96 klst.): > 2,1 mg/L (Daphnia magna)

13. Förgun**Förgun efnis/efnisleifa:**

Farga skal efninu og leifum þess skv. gildandi lögum og reglum.

Koma skal efninu til móttökustöðvar.

Förgun umbúða undan efninu:

Farga skal umbúðum undan efninu skv. gildandi lögum og reglum.

Tæmið umbúðir vel og hreinsið ef hægt er áður en þeim er skilað til förgunar/endurvinnslu.

Umbúðum, sem ekki er hægt að tæma eða hreinsa á fullnægjandi hátt, skal fargað á sama hátt og efninu.

14. Flutningur**Vegflutningar ADR:**

Flokkur: 8 (C9) Ætandi efni
 UN-númer: 1791
 Hættuflokkur: 8
 Hættunúmer: 80
 Þökkunarflokkur: III
 Lýsing á innihaldi: HÝPÓKLÓRÍÐLAUSNIR (150-185 G/l)

Sjóflutningar IMO/IMDG:

Flokkur: 8
 UN-númer: 1791
 Merking: 8
 Þökkunarflokkur: III
 EMS-númer: F,A-S,B
 Proper ship name: HYPOCHLORIDE SOLUTIONS (150-185 g/L)

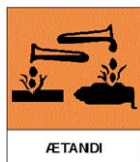
Flugfrakt ICAO/IATA:

Flokkur: 8
 UN-númer: 1791
 Merking: 8
 Þökkunarflokkur: III

15. Lög og reglugerðir

Merkingar eru í samræmi við reglugerð nr. 236/1990 með síðari breytingum og upplýsingar frá framleiðanda.

Varnaðarmerki: C

Varnaðarorð: Ætandi.

Hættusetningar:

- 31 Myndar eitraða lofttegund í snertingu við sýru.
- 34 Ætandi.

Varnaðarsetningar:

- 28 Berist efnið á húð, skal strax þvo með miklu vatni og sápu.
- 45 Leitið umsvifalaust lækni ef slys ber að höndum eða ef lasleika verður vart; sýnið umbúðamerkingarnar ef unnt er.
- 50 Má ekki blanda með sýru.

Viðbótaupplýsingar:

Notist einungis af fagmönnum sem fengið hafa þjálfun við notkun þessarar vöru og upplýsingar um nauðsynlegar öryggisráðstafanir.

16. Aðrar upplýsingar

Varan er skráð hjá Eitrunarmiðstöð LSH.

Hættusetningar innihaldsefna:

- 31 Myndar eitraða lofttegund í snertingu við sýru.
- 34 Ætandi.

Varnaðarmerki innihaldsefna:

C - Ætandi

Útgáfa: 1.

Dags.: 20.05.2008

Öryggisleiðbeiningar þessar eru unnar af Mannviti (DBR).

SNR Mannvits: OB-100-004-2.100.009

Öryggisleiðbeiningar þessar eru byggðar á okkar bestu þekkingu ásamt upplýsingum frá framleiðanda og eru unnar í samræmi við gildandi reglugerðir. Öryggisleiðbeiningarnar eiga einungis við um vöruna eins og hún kemur frá söluaðila. Það er alltaf á ábyrgð notanda vörunnar að nauðsynlegar öryggisráðstafanir séu gerðar og að þær séu í samræmi við gildandi lög og reglugerðir hverju sinni.